

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Янковий О.Г.

“ ”

2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності економіка підприємства

за темою:

Конкурентоспроможність підприємства та шляхи її
покращення (на прикладі ТОВ «Цемент»)

Виконавець

студент центру заочної форми навчання

Жилюк Тетяна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Горлова Олена Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1 Поняття конкурентоспроможності підприємства.....	4
1.2 Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	14
1.3 Проблеми підвищення конкурентоспроможності виробничих підприємств у правовому полі України	22
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ЦЕМЕНТ»..	27
2.1 Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Цемент».....	27
2.2 Конкурентне середовище підприємства	46
2.3 Оцінка конкурентоспроможності ТОВ «Цемент»	59
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ “ЦЕМЕНТ”	66
ВИСНОВКИ	74
Список використаних джерел	77
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день у нашій країні склалася досить складна економічна ситуація. Більшість вітчизняних підприємств зазнають великих збитків, але все ж намагаються утриматися на ринку. В таких умовах, коли конкуренція зростає, збільшується тиск з боку іноземних конкурентів, перед вітчизняними підприємствами стає завдання укріплення своєї конкурентної позиції на внутрішньому ринку.

Геополітичні зміни та пов'язані з ними процеси в економіці обумовлюють необхідність створення та реалізації нових шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства, спрямованих на досягнення цілей підприємства відповідно до вимог нової економічної дійсності.

Проблеми конкурентоспроможності підприємства знайшли своє відображення в працях таких видатних вчених як: Азоєв Г. Л., Ансофф И., Криворотов В. В., Портер М., Должанський І., Фатхутдинов Р. А., Юданов А. Ю. та інші.

Метою випускної роботи є виявлення та економічне обґрунтування певних шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Цемент».

Для реалізації поставленої мети потрібно вирішити наступні **завдання**:

- вивчення теоретико-методологічних основ формування та оцінки конкурентоспроможності підприємства;
- аналіз основних техніко-економічних показників господарської діяльності підприємства, його фінансового стану та платоспроможності;
- оцінка конкурентоспроможності ТОВ «Цемент»;
- виявлення основних шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємстві;
- розробка заходів з підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Цемент».

Предметом дослідження є процес підвищення конкурентоспроможності підприємства на ТОВ «Цемент».

Об'єктом дослідження є ТОВ «Цемент».

Під час проведення даного дослідження були використані такі **методи**: абстрактно-логічний, системного аналізу, комплексний і системний підходи, методи фінансового аналізу, традиційні способи та прийоми економічного аналізу (табличний, порівняння, угруповання, графічний), експертних оцінок, факторні та графічні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Обробка даних здійснювалася з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

Інформаційною базою дослідження є економічна література вітчизняних і зарубіжних авторів, матеріали конференцій, монографії, наукові публікації в економічних періодичних виданнях, зокрема електронних виданнях, дані фінансової звітності підприємства та інші матеріали.

Практична значущість отриманих результатів. Практична значущість даного дослідження полягає в узагальненні науково-теоретичних положень і розробці практичних заходів з підвищення конкурентоспроможності підприємства для ТОВ “Цемент”. Запропоновані заходи в подальшому можуть бути використані в операційної та стратегічної діяльності підприємства.

Структура і обсяг роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 2 додатків. Загальний обсяг випускної роботи становить 76 сторінок, містить 23 таблиці та 9 рисунків.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішній день посилення конкурентної боротьби виступає характерною рисою сучасного економічного середовища. Як в Україні, так і у всьому світі. За сучасних умов, для яких притаманні постійні зміни факторів зовнішнього середовища та зростання ризику діяльності, все більшої актуальності набуває питання забезпечення конкурентоспроможності підприємства на державному та міжнародному ринку. На основі таких тенденцій у провідних країнах відбувається глобальне впровадження сучасних моделей управління міжнародною конкурентоспроможністю корпорацій та відокремлення його в одне із ключових завдань державної економічної політики.

Головне місце у підвищенні конкурентоспроможності підприємств займає процес формування конкурентних переваг, оскільки саме вони забезпечують їх передові позиції в галузі та важелі впливу на співвідношення конкурентних сил. Як результат, виникає об'єктивна необхідність в розробці ефективних управлінських методик підвищення конкурентоспроможності підприємницьких структур.

Стратегія розвитку являється одним із найважливіших напрямів управління підприємством, діяльність якого характеризується високим рівнем нововведень, ступенем ризику та здатністю швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Такі обставини зумовлюють актуальність і безпосереднє практичне вивчення та аналіз ринку цементу України на прикладі конкретного підприємства.

Одеський завод ТОВ «Цемент» є одним з найсучасніших підприємств галузі, яке пропонує продукцію високої якості, бореться з реалізацією фальсифікованого цементу на українському ринку, а також будує тісні взаємовигідні і засновані на довірі відносини зі своїми клієнтами.

Аналіз фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Цемент» показав, що на сьогодні підприємство орієнтоване лише на

внутрішній ринок, якість і безпека цементу підтверджуються сертифікатами відповідності, виданими ДП «Сепцем» м. Харків, радіаційними сертифікатами, а також висновками державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Результат техніко-економічної діяльності показав, що підприємство є платоспроможним, прибутковим, але з недостатньо стабільним фінансовим становищем через існуючі борги.

Варто наголосити на тому, що рівень конкуренції на ринку цементу досить високий, оскільки він завжди користується попитом у будь-яку пору року. Проблема забезпечення конкурентоспроможності продукції цементу на світовому ринку залишається основним завданням, вирішення якого є складним та багатофакторним процесом. Сучасні умови діяльності підприємства залишаються переважно негативними, ніж сприятливими. Очевидно, що існує ряд проблем на сьогодні, вирішення яких зумовлює необхідність формування стратегії стабілізації та розвитку підприємства, яка враховувала б специфічні умови вітчизняної економіки, перш за все економічну нестабільність.

Цемент та його виробництво представляє собою один із видів продукції, яка продовжує зберігати належний рівень конкурентоспроможності та стійкий попит як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку.

Проте, на сьогодні однією з найбільших проблем реалізації проекту є хронічний дефіцит фінансових ресурсів ТОВ «Цемент». Цементне виробництво може бути впроваджене лише за умови державної підтримки та наявності внутрішніх та іноземних інвестицій. При дотриманні цих умов Одеський цементний завод здатний забезпечити організацію виробництва нового виду продукції у потрібному обсязі для українського ринку, та забезпечити виробництво існуючої продукції на експорт в країни ЄС у найближчому майбутньому.

В цілому, нові шляхи підвищення конкурентоспроможності повинні переорієнтувати вітчизняне підприємство ТОВ «Цемент» зі шляху екстенсивного росту на якісно новий, інноваційний шлях, який дозволить вистояти і кризовий період і забезпечити надійну основу для успіху та ринкового домінування на період майбутнього зростання економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азоев Г.Л. Конкуренція: аналіз, стратегія і практика. - М.: Центр
2. Александров А.В. Фактори забезпечення конкурентоспроможності підприємницьких структур // Управління економічними системами: електронний науковий журнал, 2011. - № 5 (29).
3. Андріанов В.С. Конкурентоспроможність Росії у світовій економіці // Економіст. 2010
4. Балобанова Л.В. Маркетинг / Підручник.- Донецьк, 2011
5. Біляєв О.С. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможністю підприємств / О.С. Біляєв // Економіка і управління. - 2012. - №2. - С.94- 99.
6. Блонська В.І., Н.Т. Депа «Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції» //Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.15, с.115-120
7. Бутыркин А.В. Теория и практика антимонопольного регулирования в ведущих странах запада. — М.: Новый век, 2004.;
8. Віханський О. С., Наумов А. Менеджмент// О. Віханський, А. Наумов Підручник для Вузів. - М.: Вища школа, 2002. – 598 с
9. Воронов Д.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. [Електрон. ресурс] - Режим доступу: <http://www.kpilib.ru/article.php?page=207>
10. Гельвановський М. Конкурентоспроможність в мікро-мезо-та макrorівневі вимірах. // РЕЖ. 2009. № 3.
11. Гельвановський М. Конкурентоспроможність в мікро-мезо-та макrorівневі вимірах. // РЕЖ. 2009. № 3.
12. Горлова О. П. Стратегічна оцінка конкурентоспро-можності підприємств з коротким виробничим циклом [Електронний ресурс] /

- О. П. Горлова // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2010. – № 5, Т. 1. – С. 164–168. – Режим доступу до журналу: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_5_1/164-168.pdf
13. Горнфінкель В.Я. Економіка підприємства: Підручник для вузів / Під ред. проф. В.Я. Горфинкеля, проф. В.А. Швандара. 4-е изд., Перераб. і доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 767 с.
 14. Дикань, В. Л. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства / В. Л. Дикань, Т. В. Пономарьова // Вісник економіки транспорту і промисловості. Серія «Економіка». – 2011. – Випуск 36. – С. 100–105.
 15. Должанський І. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібн. / І. Должанський, Т. Загорна. – К.: ЦНЛ, 2006. – 384 с.
 16. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства : Навч. Посібник :К.: Центр навчальної літератури, 2006 :384 с
 17. ДСТУ Б В.2.7-85-99 Цемент сульфатостойкий. Технические условия (ГОСТ 22266-94) [Електрон. ресурс] - Режим доступу: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page?id_doc=4749
 18. Закревська, Л. М. Оцінка та підвищення конкурентоспроможності підприємств кондитерської промисловості України : дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Людмила Миколаївна Закревська. – К., 2005. – 211 с.]
 19. Замураєва, Л.Є. Фактори, що забезпечують конкурентні переваги організації. Проблеми Економіки галузей і підприємств / Л.Є. Замураєва. - Тюмень: МІФУБ ТюмГУ, 2007. - С.53-58.
 20. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
 21. Зверяков М. И. Особенности исследовательского поиска М. И.

- Туган-Барановского / М. И. Зверяков, Н. А. Уперенко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2018. – Вип. 2 (39). – Т. 17. – С. 8-18. – DOI: 10.18524/2413-9998/2018.2(39).144898
22. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії / М. І. Зверяков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 320 с.
23. Иванов Ю. Конкурентоспособность в системе категорий рыночной экономики / Ю. Иванов // Бизнес Информ. – 1994. - №11. – С.11-14
24. Иванов, Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : монография / Ю. Б. Иванов, А. Н. Тищенко, Н. А. Дробитько. – Х. : ХГЭУ, 2003. – 349 с. 7
25. Карпенко Л. М. Методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства / Л. М. Карпенко // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2013. – Вип. 3(50). – Ч. 2. – С. 24-32.
26. Клименко С.М., Дуброва О.С., Барабась Д.О., Омеляненко Т.В., Вакуленко А.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с
27. Костюк, Л. А. Теоретичні та методичні засади оцінки конкурентоспроможності / Л. А. Костюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. (Економічні науки). – 2012. – Випуск 2. – С. 22–30.
28. Криворотов В.В. Алгоритм механізму підвищення конкурентоспроможності. Вісник ОДУ №8, 2006
29. Мельник О.М. Державне регулювання розвитку конкурентного середовища / О.М. Мельник // Наука молода. – 2005. – № 4. – С. 15–25.
30. Міщенко А.П. Стратегічне управління – 2012
31. Мостенська Т. Л. Основи маркетингу : навч. посібник. / Т.Л. Мостенська. – К.: Кондор, 2005. – 240 с.
32. Офіційний сайт ПАТ «Дікергофф» [Електронний ресурс], 2016.

URL: <http://www.dyckerhoff.com.ua>

33. Офіційний сайт ТОВ «Цемент» [Електронний ресурс], 2016. URL: http://www.crhukraine.com/locations/cement_llc
34. Погребняк, Д. В. Методи діагностики конкурентоспроможності підприємства / Д. В. Погребняк // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. Збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 32. – С. 45–51.
35. Помольні установки та процеси подрібнення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/spravochnik-72/59.htm>
36. Попов С. А. Стратегічне управління: 17 - модульна програма для менеджерів "Управління розвитком організації". Модуль 4 / С.А. Попов. - М.: ИНФРА-М, 1999. -344 с.
37. Портер М. Конкурентна стратегія: Методика аналізу галузей і конкурентів. / Пер. з англ. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2005. - 454 с.
38. Прахова Т.С. Удосконалення оцінки та управління конкурентоспроможністю продукції на підприємстві. Північнокавказський державний технічний університет. [Електрон. ресурс] - травень 2006. - Режим доступу: http://science.ncstu.ru/post-grad/avtoref/prahova_ts/prahova_ts.pdf
39. Про захист економічної конкуренції. – Закон України від 11.01.2001р. № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
40. Рибаківа О.В. Конкуренція і конкурентоспроможність: економічна суть та фактори підвищення / Рибаківа О.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
41. Саєнко М.Г. Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
42. Сахно, І. В. Аналіз основних методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємств / І. В. Сахно // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2012. – № 2, Ч. 2. – С. 385–390.

43. Сомова, О. Є. Вартісна оцінка рівня конкурентоспроможності підприємств машинобудування : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Сомова Оксана Євгенівна ; ПВНЗ Європейський ун-т. – К., 2008. – 19 с., включаючи обкл.: іл., табл. – Бібліогр. : С. 17–19.
44. Статут ТОВ «Цемент»
45. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : Монографія / Харківський національний економічний університет; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Ю.Б.Іванова, д-ра екон. наук, проф. О.М.Тищенко. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2006. – 384 с. – Бібліогр.: С. 371-382.
46. Трещов М.М. « Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції» [Електронний ресурс] / М.М. Трещов // Економічний простір – 2009 - №23/1 - с.118-126 – Режим доступу до журналу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_23/1/treshov.pdf
47. Удалов Т.Г. Конкурентне право: навч. посібник / Т.Г. Удалов. – К. : Школа, 2004. – 496 с
48. Управління конкурентоспроможністю підприємства / [С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко та ін.]. – К. : КНЕУ, 2008. – 520 с.
49. Фатхудинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации / Р.А. Фатхудинов. – М. : Изд-во “Эксмо”, 2004. – 544 с.
50. Фатхутдінов Р.А. Конкурентоспроможність: економіка, стратегія, управління. - М. : ІНФРА-М, 2000. - 312 с.
51. Панков В. Інноваційна діяльність і стратегія підвищення конкурентоспроможності продукції: міжнародний та регіональний аспекти / В. Панков, Ю. Макогон // Економіст. - 2005. - № 6. - С. 40-45.
52. Фінансовий менеджмент. Задачі і рішення. Просветов Г.І. М.: Вид-во РДЛ, 2005. — 376 с.

53. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки / Л.А. Швайка. – К. : Знання, 2008. – 462 с.
54. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Навч. Посібник / З.Є. Шершньова, С.В. Оборська – К.:КНЕУ, 1999. - 384с.
55. Юданов А.Ю. Конкуренція: теорія і практика: Навчальна практ. допомога. / А.Ю. Юданов. 3-е видання., випр. та доп. - М .: Вид-во ГНОМ і Д, 2001. - 304 с.